

Karta ewidencyjna grobu wojennego		Gmina: ZBĄSZYŃ	Nr ewidencyjny:3015065_1
Rodzaj obiektu¹	Nazwa obiektu	Miejscowość	
GROBY ZBIOROWE/ KWATERA	GROBY POWSTAŃCÓW WIELKOPOLSKICH	NOWA WIEŚ ZBĄSKA	
Zdjęcie – widok ogólny	Kategoria: Powstanie Wielkopolskie 1918-1919		
		Adres wojew. / powiat / gmina	WIELKOPOLSKIE / NOWOTOMYSKI / ZBĄSZYŃ
		ulica / lokalizacja opisowa	Nowa Wieś Zbąska, północny kraniec wsi, przy drodze do Nądni
		Właściciel / zarządca terenu / działka nr	Parafia rzymskokatolicka pw. św. Piotra w Okowach w Chobienicach, Chobienice 142 / 301506 5.0006.386
		Kwaterna, rząd / ewent. lokalizacja opisowa, GPS	Kwaterna powstańcza od strony szosy, góruje nad nią wysoki pomnik z krzyżem. GPS: 52°12'01.0"N 15°53'09.5"E (52.200279, 15.885978)
		Podstawowa informacja o pochowanych	POWSTAŃCY WIELKOPOLSCY - 58 powstańców poległych w dniach 15–18 lutego 1919 r. w walkach o linię Obry.
		Datowanie	1927
		Forma ochrony	GRÓB WOJENNY
Wymiary (szer., głęb., wys.)	Pomnik ze ściankami bocznymi: szer. 450cm; szerokość podstawy obelisku: 165cm gr. 100cm; Tablica z inskrypcją granitowa: 117cm x 71cm; Rozmiary 6 mogił: 2x: [dł. ok. 5,5m 2,1m], 2x: [6,6m x 2,15m], 2x: [8,75m x 2,15m] (rozmiary sprzed pokrycia płytami granitowymi)		
Material	Piaskowiec, granit, kostka granitowa		

Tu spoczywają zwłoki 58 poległych powstańców.
 Ś.P.

PPor. Krause Edmund	Szer. Jakś Wincenty	Szer. Piechowiak Marcin
PPor. Mann Korneliusz	Szer. Kinar Władysław	Szer. Piątek Bartłomiej
Sier. Kominowski Władysław	Szer. Kozłowski Stanisław	Szer. Rosyn Józef
Sier. Kłemenzak Bartłomiej	Szer. Łaskowski Andrzej	Szer. Szymiel Stanisław
Kapr. Mikołajewski Leon	Szer. Motki Franciszek	Szer. Sztofok Władysław
Szer. Bartkowiak Leon	Szer. Mikulski	Szer. Szymański Jan
Szer. Borzyński Bernard	Szer. Mendelewski Tadeusz	Szer. Liebert Stanisław
Szer. Bartkowiak Władysław	Szer. Młyńczak Stanisław	Szer. Stachowiak Stefan
Szer. Chudy Jan	Szer. Maik Józef	Szer. Tomaszewski Franciszek
Szer. Dudkiewicz Władysław	Szer. Nawrot Antoni	Szer. Wachowicz Mieczysław
Szer. Janek Józef	Szer. Przybyła Antoni	Szer. niezn. powstaniec
Szer. Jasiński Franciszek	Szer. Piechota Walenty	Szer. Zajączkowski Stanisław

Oprócz wymienionych 22 nieznanych.

Szkic sytuacyjny

Źródło podkładu dla szkicu: © autorzy OpenStreetMap

Opis obiektu i inskrypcje

6 mogił zbiorowych pokrytych w 2017 r. granitowymi płytami z wizerunkiem Wlkp. Krzyża Powstańczego, nad nimi wysoki, masywny pomnik w formie obelisku z piaskowca z krzyżem na szczycie posadowionego na prostokątnej podstawie. Na tylnej ścianie pomnika niewielka inskrypcja: „UFUNDOWAŁO TOW.POWST. i WOJAK. STEFANOWO 1927 R.”. Poniżej z boku: „Rogoża.” Pomiędzy mogiłami i pomnikiem kostka granitowa.

W górnej części pomnika inskrypcja wyryta w piaskowcu.:

Cześć Bohaterom powstania w roku 1918 1919.

Poniżej, na granitowej płycie:

Tu spoczywają zwłoki 58 poległych powstańców.

Ś.P.

PPor. Krause Edmund	Szer. Jakś Wincenty	Szer. Piechowiak Marcin
PPor. Mann Korneljusz	Szer. Kinar Władysław	Szer. Piątek Bartłomiej
Sier. Kominowski Władysław	Szer. Kozłowski Stanisław	Szer. Rosyn Józef
Sier. Klemenczak Bartłomiej	Szer. Laskowski Andrzej	Szer. Szymlet Stanisław
Kapr. Mikołajewski Leon	Szer. Molicki Franciszek	Szer. Szlofrok Władysław
Szer. Bartkowiak Leon	Szer. Mikulski	Szer. Szymański Jan
Szer. Borzyński Bernard	Szer. Mendelewski Tadeusz	Szer. Liebert Stanisław
Szer. Bartkowiak Władysław	Szer. Młyńczak Stanisław	Szer. Stachowiak Stefan
Szer. Chudy Jan	Szer. Maik Józef	Szer. Tomaszewski Franciszek
Szer. Dudkiewicz Władysław	Szer. Nawrot Antoni	Szer. Wachowicz Władysław
Szer. Janek Józef	Szer. Przybyła Antoni	Szer. nieznan. powstańców
Szer. Jasiński Franciszek	Szer. Piechota Walenty	Szer. Zajączkowski Stanisław

Oprócz wymienionych 22 nieznanym.

Stan zachowania i najważniejsze postulaty konserwatorskie

1. stan b. dobry (I 2018)

Bibliografia, źródła

- W. Olszewski, Ł. Jastrząb „Lista strat Powstania Wielkopolskiego od 27 grudnia 1918 roku do 8 marca 1920 roku”, Koszalin 2009, s.
- P. Anders „Miejsca pamięci Powstania Wielkopolskiego”, Poznań 2010, s.
- Marian Springer, „CHOBLENICE ZARYS DZIEJÓW”, Wolsztyn 2001, str. 143,144
- Z. Matuszewski, „Upamiętnienie Powstańców Wielkopolskich w mieście i gminie Zbąszyń.” Internetowy Kantor Wydawniczy Muzeum Regionalnego Ziemi Zbąszyńskiej i Regionu Kozła w Zbąszyniu, „Szkice Zbąszyńskie” - luty 2010, <http://www.zck.org.pl/archiwum/opracowania/matuszewski.pdf> (XI.2018).
- Orędownik Grodziski 1927.06.29 R.9 Nr 51 str. 2.

Załączniki

- Zdjęcia grobu i cmentarza – zdjęcia cyfrowe

Dane dot. osób pochowanych, okoliczności śmierci, pierwotnego miejsca pochówku; historia obiektu itp.

A. Dane z Listy Strat (Bibliografia poz. 1): Lista Strat podaje zbliżone dane o pochowanych, jednak wykazuje w sumie 63 osoby, co może wynikać ze zdublowania w wykazach nieznanym poległym lub dwójki zapisu nazwiska. Niewątpliwie nowym nazwiskiem, względem wykazu na pomniku, jest Piotr Zawartowski poległy 15 II 1919 r. pod Grójcem Wielkim. Inaczej jest też zapisany Władysław Szlofrok, występujący na Liście Strat jako Stanisław Szlafrok oraz Stanisław Liebert, któremu na Liście Strat odpowiada Stanisław Siebert.

B. Powstańców w tym miejscu pochowano kilka lat przed wystawieniem pomnika. Po ustaleniu granicy państwa, przystąpiono latem 1920 r. do ekshumacji zwłok powstańców z tymczasowych mogił w rejonie walk pod Grójcem Wielkim i Nową Wsią Zbąską. W 1927 r., z inicjatywy i fundacji Towarzystwa Powstańców i Wojaków im. płk. hr. Ignacego Mielżyńskiego w Stefanowie, wzniesiono zachowany do dziś pomnik. Projekt przygotował Nikodem Rogoża ze Zbąszynia, który był także wykonawcą. Uroczystość odsłonięcia i poświęcenia pomnika odbyła się 3 VII 1927 r. Przewodniczącym Komitetu Honorowego uroczystości był wojewoda poznański Adolf Bniński Jednym z najbardziej znanych powstańczych dowódców, którzy zginęli w boju, był ppor. Edmund Kraus, pochowany w N. Wsi Zbąskiej.